

TISÍCE OBYČEJNÝCH SMRTÍ

Bývá zvykem v těchto novinách, že nové knížky vítáme a doporučujeme na naší recenzní dvoustraně. Když ale nové knize věnujeme prostor uprostřed novin, má to svou vážnou příčinu.

Před několika dny vydalo nakladatelství **p3k** knihu známého autora literatury faktu Romana Cílka, který zpracoval vzpomínky Františka R. Krause (1903–1967), mimořádně talentovaného žurnalisty, který byl osobně svědkem nejdůležitějších událostí z počátku, průběhu i konce nejhoršího údobí dvacátého století – doby vlády nacistů, světové války a holocaustu. František R. Kraus byl také obětí tzv. konečného řešení židovské otázky, ale našťastí všechna koncentračnická utrpení přežil a rozhodl se již během války vydat o prožité době šokující, ale pravdivé svědectví. Již v srpnu 1945 vydal pravděpodobně první poválečnou knihu o tom, co se dělo za dráty koncentračních táborů. Jeho publikace *Plyn, plyn, pak oheň* a později vydaná kniha *A přiveď zpět naše roztroušené* nesporně patří ke klasickým dílům české poválečné literatury, zabývající se faktograficky obdobím holocaustu, jak dnes tyto roky nazýváme.

Roman Cílek využil své známosti s Františkem Krausem a nechal jej volně vzpomínat na předválečná léta, nástup fašismu, na události v Berlíně i Vídni až k hořkému konci – rozpadu Československé republiky a okupaci českých zemí nacisty. Kraus se v těchto vzpomínkách striktně potlačuje vlastní úvahy a pocity a naopak nám předkládá úvahy a pocity svých spolupracovníků, známých či neznámých lidí, tak jak je potkával na svých služebních cestách doma i v zahraničí. Jeho excelentní novinářský talent mu velí všimnout si i zdánlivých maličkostí, které ovšem ve svém souhrnu tvoří pozadí i těch nejdůležitějších událostí. Právě popis atmosféry těchto let je nabitý drobnými fakty, které bychom výtvarným slovníkem mohli nazvat miniaturami. A můžeme-li ještě něco ke Krausovu novinářskému mistrovství dodat, je to pak jeho skvělá schopnost vyjádřit se při popisu důležité události co nejúsporněji, aniž by přitom utrpěla sdělnost jeho zprávy. Kratičký úryvek z knihy, uvozený větou *Čekání na hranici u řeky Inn*, popisuje Hitlerův příjezd do Rakouska, jeho triumfální náladu, chování oby-

vatelstva, předem připravená vítací aranžmá až k prvnímu uvítacímu rozhlasovému projevu nového rakouského kancléře Seyss-Inquarta s vůdcovou odpovědí. Při čtení těchto řádek jsem měl pocit, že i já jsem stál tam někde u hraničního přechodu. Tento úryvek by mohl být právem zařazen do učebnice žurnalistiky, aby se noví adepti této profese přiučili z mistrovství svých předchůdců.

Kniha pokračuje líčením protizidovských opatření zavedených v protektorátu a nakonec i odjezdu do Terezína. Zde si dovoluji malou osobní poznámku. František Kraus odjel do Terezína prvním transportem 24. 11. 1941 s transportním číslem AK 1 (Aufbaukommando). Stejným transportem odjížděl i můj tatínek Bedřich Goldberger, který dostal číslo AK 99. Oba se dobře znali z dob předválečných, společně prožili tu hrůzu a měli štěstí, že se oba vrátili. Na pana Krause si dobře pamatuji, protože často chodil k nám domů za mým otcem a dlouze si povídali.

Tento mimořádný počín nakladatelského domu **p3k** je vysoce hodnocen právě naší židovskou komunitou, které se svědectví Františka R. Krause tak bezprostředně a bolestně dotýká. Proto se konalo ve společenském sále pražské obce setkání s autorem či spíše editorem Krausových vzpomínek, spisovatelem Romanem Cílkem a dalšími hosty, kterými byli předseda Klubu autorů literatury faktu pan Karel Richter, tajemník téhož klubu pan Miroslav Kučera a samozřejmě nemohl chybět ani spolujatel nakladatelství **p3k** Petr Karas. Mezi milými hosty byl i syn Františka R. Krause, tajemník Federace židovských obcí v ČR pan JUDr. Tomáš Kraus. Po krátkém úvodu jednotliví hosté četli krátké statě z vydané knihy, Roman Cílek se vyznal ze svého vztahu k Františku Krausovi a v následné diskusi zodpovídali výše jmenované otázky z řad početného publika. Nelze ani nezapomenout profesionálního přednesu básně Fráni Šrámka předsedou Karlem Richterem.

Tato kniha by rozhodně neměla chybět v žádné knihovně.

Milan Kalina

Zleva: tajemník FŽO JUDr. Tomáš Kraus, tajemník Klubu autorů literatury faktu Miroslav Kučera, předseda téhož Klubu Karel Richter, nakladatel Petr Karas a autor publikace Roman Cílek. foto Milan Kalina